

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENIM KONSULTACIJAMA SA ZAINTERESOVANIM NEVLADINIM ORGANIZACIJAMA

o Nacrtu sektorske analize za utvrđivanje predloga prioriternih oblasti od javnog interesa i potrebnih sredstava za finansiranje projekata i programa nevladinih organizacija iz Budžeta Crne Gore u 2025. godini

Ministarstvo kulture i medija, u skladu sa članom 12 Uredbe o izboru predstavnika nevladinih organizacija u radna tijela organa državne uprave i sprovođenju javne rasprave u pripremi zakona i strategija („Službeni list Crne Gore“, broj 41/18), a u vezi sa članom 32a stav 2 Zakona o nevladinim organizacijama („Službeni list Crne Gore“, br. 39/11 i 37/17), dana 4. juna 2024. godine, objavilo je Javni poziv zainteresovanim nevladinim organizacijama koje djeluju u oblastima umjetnosti i kulture, za konsultacije u cilju sačinjavanja Sektorske analize za utvrđivanje predloga prioriternih oblasti od javnog interesa i potrebnih sredstava za finansiranje projekata i programa nevladinih organizacija iz Budžeta Crne Gore u 2025. godini.

Konsultacije su podrazumijevale davanje predloga, sugestija i komentara na Nacrt sektorske analize, putem konsultativnog sastanka i u pisanom obliku na adresi Ministarstva: Njegoševa 83, 81250 Cetinje, ili u elektronskom obliku na adresi: aleksandra.popovic@mku.gov.me. Rok za konsultacije trajao je 15 dana, zaključno s 19. junom 2024. godine.

Javni poziv objavljen je na službenoj internet stranici Ministarstva kulture i medija i portalu e-uprave.

PREGLED UČESNIKA KONSULTACIJA

U javnim konsultacijama, u predviđenom roku, učestvovala su sljedeće nevladine organizacije:

Na konsultativnom sastanku:

- NVO Photo Crna Gora, Podgorica
- Udruženje folklornih ansambala Crne Gore, Podgorica
- NVU Crnogorsko makedonsko prijateljstvo Kirjana, Podgorica
- Udruženje estradnih umjetnika Crne Gore, Podgorica
- NVU Bihorski Ćilim, Petnjica
- Crnogorski nacionalni komitet ICOM, Cetinje
- Društvo za kulturni razvoj „Bauo“, Petrovac
- Udruženje likovnih umjetnika Crne Gore, Podgorica

Pisanim putem:

- Centar za izučavanje i revitalizaciju tradicionalnih igara i pjesama – CIRTIP, Kolašin

- NVO Centar kreativnih vještina, Berane
- Društvo za kulturni razvoj „Bauo“, Petrovac
- Udruženje likovnih umjetnika Crne Gore, Podgorica
- NVO Centar za multimedijalnu produkciju (CEZAM)
- NVO Photo Crna Gora

PREGLED DOBIJENIH PREDLOGA, SUGESTIJA I KOMENTARA I STAV MINISTARSTVA

Predstavnici nevladinih organizacija čiji su članovi predstavnici struke su pozdravili iskorak u smislu teme kojom se bavi ova sektorska analiza.

1. NVO Crnogorski nacionalni komitet ICOM je na konsultativnom sastanku održanom 10.06.2024. godine u multimedijalnoj sali Ministarstva kulture i medija na Cetinju ukazao da je potrebno napraviti distinkciju u pogledu širine dijapazona struke između NVO koja se bavi širom djelatnošću u odnosu na struku koju zastupaju reprezentativna strukovna udruženja.

Stav obrađivača: Predlog NVO Crnogorski nacionalni komitet je prihvatljiv, budući da se ovom sektorskom analizom upravo pravi distinkcija između strukovnih udruženja i udruženja čija je djelatnost mnogo šire definisana. Naime, shodno članu 53 Zakona o kulturi ("Službeni list Crne Gore", br. 49/08, 16/11 i 38/12), propisano je da se strukovno udruženje umjetnika i/ili stručnjaka u kulturi osniva u skladu sa zakonom, radi: 1) zaštite stručnih, profesionalnih i socijalnih prava i interesa umjetnika i stručnjaka u određenoj oblasti kulture; 2) ostvarivanja i unapređivanja stručnih i profesionalnih principa i standarda u određenoj oblasti kulture; 3) objavljivanja, promovisanja ili prezentovanja umjetničkih i drugih autorskih djela iz oblasti kulture ili interpretatorskih ostvarenja; 4) obavljanja drugih poslova od značaja za razvoj kulture, te da je strukovno udruženje dužno da vodi evidenciju svojih članova, dok je odredbom člana 54 istog zakona propisano da ako u istoj oblasti kulture postoje dva ili više strukovnih udruženja, reprezentativnim strukovnim udruženjem smatra se udruženje koje ima veći broj članova koji su afirmisani umjetnici ili stručnjaci u kulturi, šire programske ciljeve i zadatke djelovanja i zapaženije rezultate rada.

Kako je jedan od operativnih ciljeva Nacionalnog programa razvoja kulture 2023-2027- unapređenje statusa strukovnih udruženja u kulturi, to je finansiranje „hladnog pogona strukovnih udruženja“ u direktnoj vezi sa navedenom mjerom i aktivnostima za njenu realizaciju. Javni konkurs je upravo tu da bi definisao pravni status strukovnih udruženja i stvorio uslove da struka bude zaštićena, dok je jedan od uslova konkursa članstvo umjetnika i stručnjaka u kulturi.

2. NVO Društvo za kulturni razvoj „Bauo“ na konsultativnom sastanku i pisanim putem aktom br:13-082/24-1639/4 od 17.06.2024. godine, predložio je da bi teme kojim se bavi konkurs trebale biti šire i samim tim dale prostora i drugim organizacijama da učestvuju. Interesovalo ih je da li postoji baza podataka strukovnih udruženja. Takođe, predložili su da umjesto kako je planirano, samo programe, treba uključiti i projekte za finansiranje,

koji mogu biti kraći od godinu dana, iz razloga što neke organizacije mogu da apliciraju sa kvalitetnim kratkoročnim aktivnostima, a prema aktuelnom nacrtu sektorske analize, smatraju da im to nije dozvoljeno. Kako ukazuju, u tom slučaju imalo bi smisla uvođenje i druge linije (npr. za projekte u trajanju do 1 godine), u nešto nižem iznosu od onog planiranog za programe (na ovaj način će više NVO dobiti podršku Ministarstva, nego prvobitno predstavljenom konceptu, a time će i impakt podrške Ministarstva biti znatno širi).

Stav obrađivača: Predlog NVO Društvo za kulturni razvoj „Bauo“ se djelimično prihvata. Naime, kada govorimo o širini teme fokus ovog javnog konkursa je na podršci razvoja strukovnih udruženja, međutim to ne isključuje mogućnost partnerstva i saradnje organizacija koje se bave kulturom ili umjetnošću. Kada je riječ o bazi podataka strukovnih udruženja, Ministarstvo kulture i medija, nije u posjedu ove baze, već shodno pozitivnim zakonskim propisima, ovu evidenciju vodi Ministarstvo javne uprave kao registar NVO, dok će Ministarstvo u narednom periodu, raditi na evidenciji reprezentativnih strukovnih udruženja.

U pogledu predloga da se u sektorsku analizu uključe i projekti kraći od godinu dana, obrađivač je mišljenja da nije opravdan, jer se sa kraćim projektima ne može postići cilj sektorske analize (jačanje kapaciteta strukovnih udruženja), a koji cilj je u skladu sa mjerom 2.1.2 NPRK 2023-2027 - Unapređenje statusa strukovnih udruženja u kulturi, budući da je intencija predlagača ove sektorske analize jačanje kapaciteta strukovnih udruženja.

3. NVO Crnogorsko makedonsko prijateljstvo Kirjana ukazuje da je potrebno fokusirati se na provjeru narativnih izvještaja koji opravdavaju kontinuitet djelovanja udruženja. Kao dobitnik sredstava na prošlogodišnjem konkursu koji je i dalje u toku realizacije, potvrđuje kontinuirani rad ovog Udruženja, dok ističe problem deficitarnosti struke koja im otežava učešće na mnogim konkursima.

Stav obrađivača: Predlog je prihvatljiv i opravdan, u dijelu koje se odnosi na provjeru narativnih izvještaja, što je i zakonska obaveza, koju ministarstvo dosljedno i sprovodi. Kada je riječ o deficitarnosti struke na koju se ukazuje, upravo kroz ovaj vid podrške intencija da se stvore uslovi za jačanje kapaciteta strukovnih udruženja kroz organizovanje obuka koje će obezbijediti viši nivo rada, izvještavanja, podsticati saradnju i partnerstvo sa drugim institucijama kulture, stručnjancima i umjetnicima u kulturi.

4. NVU „Bihorski Ćilim“ smatraju da je dobar put kojim smo krenuli i odlično prepoznavanje bitnosti teme Javnog konkursa. Predlažu da zbog širine nematerijalnih kulturnih dobara i nespornog uticaja koji imaju na svaki dio kulture, potrebno je da budu uvršteni u okvir Sektorske analize. Pohvaljuju način kojim je prepoznato uključivanje i jačanje prvog stepena razvoja sa očekivanjem da isto mora dovesti do uspješne realizacije i organizacije u narednom periodu.

Stav obrađivača: U dijelu opisa načina doprinosa nevladinih organizacija u rješavanju problema iz Sektorske analize, može se zaključiti da će se analiza i istraživanje stanja u svakoj od oblasti kulture vršiti i u oblasti kulturne baštine.

5. NVO Udruženje folklornih ansambala Crne Gore ukazuje na problem nedostatka ljudskih resursa sa predlogom da Ministarstvo kroz Javni poziv obavještava pripravnike o mogućnosti konkurisanja i rada u okviru Udruženja. Takođe, Ministarstvo bi kroz organizovanje javnih rasprava, panela, rad na registrima, uticalo i znatno poboljšalo status strukovnih udruženja.

Stav obrađivača: Navedeni predlog je indirektno obuhvaćen predmetnom sektorskom analizom, na način što se kroz finansiranje hladnog pogona strukovnih udruženja i jačanje kapaciteta organizacija otvara mogućnost za zapošljavanje, iniciranje propisa, zaštite njihovih prava, ali i obuke za stručni kadar zaposlenih u udruženju.

6. Udruženje likovnih umjetnika Crne Gore podržava predlog sektorske analize, sa posebnim akcentom u pogledu visine sredstava (min/max) planiran za realizaciju konkursa. Pored učešća na javnim konsultacijama pisanim putem aktom br. 13-082/24-1879/1 od 19.06.2024 su dostavili komentare i sugestije u kojem navode da „Analiza problema prikazana u Nacionalnom programu razvoja kulture 2023 - 2027 kao preporuku anketiranih udruženja izdvaja potrebu za finansiranjem redovnih troškova rada udruženja kroz konkurse. ULUCG se slaže sa neophodnošću finansiranja operativnih aktivnosti udruženja, u skladu sa nivoom njihove reprezentativnosti, uz napomenu da je potrebno unaprijediti kapacitete udruženja za projektno finansiranje, kako bi se ostvarili kvalitetni kulturni programi. Kada je u pitanju opis načina doprinosa udruženja u rješavanju problema, ULUCG se slaže da je isti neophodan u svim navedenim oblastima. ULUCG već posjeduje portal na kome je javno dostupna baza podataka o članovima Udruženja, sa biografskim podacima, i na kome se redovno objavljuju lokalni i međunarodni konkursi i prilike za usavršavanje umjetnika, ali je neophodno tehničko unapređenje.

Takođe, smatraju da je zalaganje udruženja u cilju edukacije umjetnika o pravnim procedurama vezanih za njihov status, profesionalno usavršavanje i ostvarivanje prava veoma značajno, ali da zahtijeva dodatne ljudske i materijalne resurse kako bi ponudila sveobuhvatnu i kvalitetnu podršku. Mišljenja su da isto važi za izradu inicijativa prema nadležnim organima u pogledu zaštite stručnih, profesionalnih i socijalnih prava i interesa umjetnika i stručnjaka. Kako ističu, ovakve inicijative zahtijevaju kreiranje analiza aktuelnog stanja u oblasti struke za koje bi bilo neophodno formiranje timova za javno zastupanje unutar udruženja. ULUCG je saglasno da je neophodna evaluacija rada udruženja, kako interna, tako i eksterna, u cilju utvrđivanja kvaliteta i reprezentativnosti rada udruženja. Saglasni su sa prijedlogom da iznos finansijske podrške koju će biti moguće ostvariti na osnovu javnog konkursa bude između 25.000 i 30.000 €.

Stav obrađivača: Sugestije ULUCG su prihvatljive, uz napomenu da je većina predloženog već sastavni dio Sektorske analize, a što će se takođe razmatrati prilikom institucionalnog uređivanja statusa reprezentativnih strukovnih udruženja u oblasti kulture.

7. NVO Centar kreativnih vještina u pisanom aktu br 13-082/24-1639/2 od 12.06.2024. godine je pohvalio Sektorsku analizu, naglašavajući da je dobro urađena i da je obuhvatila konkretne probleme strukovnih udruženja u smislu prostornih kapacitetata i tehničke opremljenosti. U tom smislu predlažu da se kroz sektorsku analizu predvidi i mogućnost umrežavanja dva ili više strukovna udruženja ili NVO koje se bave kulturom i umjetnosti u smislu opremanja, renoviranja, iznajmljivanja ili pak stvaranja sopstvenog prostora za potrebe svojih udruženja na duži vremenski period. Navedeno, treba predvidjeti i uvrstiti u dijelu konkretnih i mjerljivih pokazatelja doprinosa nevladinih organizacija.

Promovisanje kreativnosti za i među mladima i iskorištavanje kreativnog potencijala i energije mladih treba da bude jedan od prioriteta kroz predloženu Sektorsku analizu za 2025.godinu. Cilj ovih aktivnosti jeste podrška mladim ljudima da postanu proaktivni inicijatori pozitivnih promjena i inovativnih ideja u društvu, zajednici i šire, da uče zajedno o kulturi svoje i drugih zajednica, prezentuju je svojoj široj okolini i razvijaju je u skladu sa svojim potrebama i potrebama zajednice. U odnosu na finansijski dio predlažu da se gornja granica za finansiranje projekata sa predviđenih 30.000€ uveća na 35.000€. Navedeno, predlažu iz razloga i potrebe renoviranja, opremanja ili kupovinu opreme koja je neophodna za mnoga strukovna udruženja, za koja je potrebno izdvojiti veća finansijska sredstva.

Stav obrađivača: Predmetna sektorska analiza ne isključuje umrežavanje niti partnerstva sa drugim strukovnim udruženjima, kao i uključivanje mladih ljudi. U pogledu komentara za finansijski okvir, obrađivač je predloženi iznos dao na osnovu proračuna za materijalne troškove potrebne za rad reprezentativnih strukovnih udruženja, na godišnjem nivou, te se u tom smislu predlog za povećanje finansijskih sredstava ne prihvata.

8. Centar za izučavanje i revitalizaciju tradicionalnih igara i pjesama – CIRTIP, obratio se aktom br. 13-082/24-1639/1 od 13.06.2024. godine, te uz zahvalnost na mogućnosti da učestvuju u vezi sa Sektorskom analizom, naročito iz razloga što su jedino udruženje ovog profila u Crnoj Gori koje nastoji da plesno-muzičko naljeđe (tzv. „folklor“) uvede u okvire poštovanja naučno-istraživačkih radova i savremene metodologije i prakse, imaju sledeće sugestije:

Postavlja se pitanje šta sa KUD-ovima koji nijesu članovi UFACG i koji su dio institucija pri centrima kulture, dakle nijesu NVU!? Oni bi bili (neki i jesu) dio tzv. reperezentativnog udruženja, a ne mogu da konkurišu na projektima namijenjenim NVU!?

Stav obrađivača: Sektorska analiza koja je predmet javnih konsultacija, pripremljena je u skladu sa Zakonom o nevladinim organizacijama, kojim se uređuje način osnivanja, upisa i brisanja iz registra, status, organi, finansiranje i druga pitanja od značaja za rad i djelovanje nevladinih organizacija, te u tom kontekstu i javni konkurs koji će biti objavljen u skladu sa ovom analizom, odnosi se isključivo na nevladine organizacije.

9. NVO Centar za multimedijalnu produkciju (CEZAM) aktom br. 13-056/24-1861/1 od 19.06.2024. godine, ukazuje da je samo na jednom mjestu terminologija tj. koncept “zaštita životne sredine” pomenuta u priloženoj Sektorskoj analizi za utvrđivanje predloga prioritarnih oblasti od javnog interesa i potrebnih sredstava za finansiranje projekata i

programa nevladinih organizacija iz Budžeta Crne Gore u 2025. godini, pa koriste priliku da u svega par rečenica istaknemo razloge i potrebu osnaživanja ove kulturne kategorije, kao prioritete.

Stav obrađivača: Koncept „zaštita životne sredine“ jeste pomenut samo jednom u uvodnom dijelu obrasca, u kojem su u skladu sa članom 32 Zakona o nevladinim organizacijama navedene oblasti od javnog interesa iz nadležnosti svih organa državne uprave. Dakle, obrazac je tipski, utvrđen za sve oblasti i sve organe državne uprave, primarno u skladu sa njihovim nadležnostima, pa imajući u vidu da je Ministarstvo kulture i medija od navedenih nadležno za oblasti kulture i umjetnosti, to je oblast zaštite životne sredine, predmet razmatranja i predlaganja od strane drugog organa državne uprave.

10. NVO Photo Crna Gora pored učestvovanja na konsultativnim sastanku, dostavio je komentare pismeno aktom br. 13-082/24-1882/1 od 20.06.2024. godine, u kojem izražavaju saglasnost u odnosu na visinu sredstava koji je predložen za realizaciju jednogodišnjih programa, te dodatno predlažu da se posebno istaknu projekti organizacija koji imaju tradiciju, kao i otvori konkurs za apliciranje jedinstvenih organizacija koje nijesu članice reprezentativnih udruženja, ali kroz rad i djelovanje su prepoznate kao takve. Predlažu i da se pripremi uputstvo za apliciranje.

Stav obrađivača: Usvaja se predlog u dijelu da se posebno istaknu projekti organizacija koji imaju tradiciju (fotografija), uz napomenu da će konkurs biti namijenjen svim strukovnim udruženjima umjetnika i/ili stručnjaka u kulturi.

Broj: 13-082/24-2015/2
Cetinje, 02. jul 2024. godine

Radni tim za pripremu
Sektorske analize Ministarstva kulture i medija